

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — — — — — 3 frt — kr.
Félévre — — — — — 1 frt 50 kr.
Negyedévre — — — — — frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt

Felölös szerkesztő:
BÁTHORY ENDRE.

Főmunkatársak:
DR. WOLKENBERG ALAJOS és LENGYEL JÓZSEF

A lap kiadója: A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)

Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

A parlament függetlensége.

Az utóbbi idők politikai eseményei között mindenestre dicsérendő az ellenzéknek az a törekvése, hogy a parlament függetlensége, mely az ország legfontosabb érdekeinek egyik feltétele, megőriztessék, s a törvényhozás csarnokából száműzessenek mindazok, a kik a kormányval anyagi szövetségben és üzleti viszonyban állanak. Mi rokonszenvezünk e mozgalommal, mert szükség van rá, hogy oly férfiak intézzék az ország ügyeit, kik tiszta kézzel legyenek képesek munkálkodni minden anyagi haszontól, s önzetlenül szolgálják a mai válságos helyzetben a nép javát.

Reánk szatmáriakra nézve e tisztítási processus azért is bír érdekel, mert tudvalevőleg városunk képviselőjét is legközelebről érinti. Dr. Chorin Ferenczel mi nem vagyunk egy állásponton. A politikai élet terén eddig kifejtett tevékenysége bennünket nem gyönyörködtet, mert a mi eszméink ellen irányult s zászlónk legszebb díszére szándékolta homályt vetni, — de kiváló képességeit és képzettségét becsültük s a város érdekeinek annyi ügybuzgalommal felkarolásáért nem tagadjuk meg tőle elismerésünket.

TÁRCZA.

A vasuti életből.

Weber M. M. német eredetije után írta: Karenovics Gyula, Máv. hivatalnok.

„No, vén medvék, jöttök már valahára, a punesnak már két atmoszf. gőznyomása van,” így kiálta üdvözlötül Hámori, nyugalmazott mozdonyvezető, egy hatalmas punesfőző edényben evezve, néhány sötét, erős vaskos alak elé, kik csak szemüket és pirosló orrukat szabadon hagyó vastag bundáikba burkolva, hótól borítva, fujtatva, dörmölvélve R . . . állomáson a mozdonyvezetők szobájába léptek be.

Ma Szilveszter estéjén a mozdonyvezetők szobájának asztala kivételesen tiszta fehér abroszsal van terítve és az asztal tején egy hatalmas edény áll, melyben az öreg Hámori nagy erőlködve egy hatalmas főzőkanállal működik. Az edényből szálló gőz és a mellette álló üres rumos üvegek min-

Éppen azért sajnáljuk, hogy most a vádlottak padján látjuk — s sajnáljuk nem a politikust, hanem az embert. Azt a vádat emelték ellene, hogy ő, a törvényhozó megsértette az alkotmányos parlament egyik fontos törvényét: a kormányval üzleti viszonyban lévő 2 vállalatnál elnök, illetve érdekelt fél. A ki a kormányval érdekösszeköttetésben van, annak a véleménye nem lehet szabad, vagy legalább mindig azt a gyanút kelti fel, hogy meggyőződését lenyűgözi a hatalom s parlamenti szereplésének, beszédeinek vagy szavazatának titkos rugója a pressió. S már ez a gyanu is méreg a társadalom szervezetében. Az alkotmányosságra nem lehet nagyobb veszedelem, mondja egy kiváló államférfiu — mint mikor a nép azt mondja, ezt a törvényt „az urak,” am azt „a papok,” ezt a „kereskedők,” am azt a „kormány hivatalnokai” hozták vagy szavazták le. Az alkotmány érdeke követeli, hogy minden érdek, minden osztály összeolvadjon az alkotmányos életben. Nem a mi feladatunk azt megállapítani, hogy vajjon Chorin a kormány hivatalnokai-e s mint ilyen ő is sirásója-e a parlamenti tekintélynek? Május 22-én fog az összeférhetlenségi bizott-

den kétséget kizárólag következtetni engedik, hogy főzte „magas nyomással” készült, és forrasóvekhez hasonlítható gégeknek szánt, kemény vezérpunes lesz.

„Ördögöt! Kemény a szolgálat ma Szilveszter estéjén, Hámori apó!” kiáltják a havat magukról lerázó, bundáikból és botosáikból kibontakozó belépők.

„Mit tudtok ti, ezukorbábuk kemény szolgálatról üveg palotáikban, melyeket a direkció gépeiteken fejetek fölé épített; gépeitek lágy rugóikon úgy ringatnak, akár csak öreg dadátok a karjain. Harminczöt év előtt kellett volna nektek velünk kis mozdonyaikon állanotok, melyek oly keményen jártak, hogy rajtuk minden egyes sinütközést tetőtől talpig lehetett érezni és melyek tenyérsnyi magassagu hóban is rögtön megállottak. — Ezekon állottunk egészen szabadon, éjjel nappal, tető nélkül, decemberi hóviharakban, júniusi kánikulában, jégesőben, — kabátunk és edzett bőrünkön kívül minden egyéb oltalom nélkül. Ezt nevezik kemény szolgálatnak. Mit tudtok ti arról!

ság felette itélni. Mi óhajtjuk, hogy az igazság jusson ez ügyben diadalra, nem azért mert Chorinnak politikai ellenfelei vagyunk, hiszen ez neki is érdeke, hanem ránk nézve felette kívánatos, hogy városunkat olyan férfi képviselje, aki az e fajta üzelmektől ment legyen. Addig is azonban, míg a tény kiviláglík, nem szabad a Chorin ügyét elszigetelten tekinteni. „Az egyedet nem szabad elzárni az egyetemestől, keresni kell a szálat, melylyel a külön élet az általánossal kapcsolatos, meg kell állapítani, hogy az egyén vérlüktetésére milyen befolyással van a légkör, melyben él és a tápanyag, mely benne assimilálódik.” — Ha bárkivel szemben is így kell eljárunk, akkor Chorinnal szemben sincs jogunk kivételt tenni. Ugyde, vizsgálva az egyetemest, a rendszert, melyben Chorin élt, melynek légkörét szivta magába, azt tapasztaljuk, hogy az maga romlott s a korrupcio terjesztője. Ez a rendszer a közjót emlegeti, de a személyi érdekek ügyes csoportosításával tartja fenn magát, felekezeti békét hirdet, de minduntalan a harezi kürtbe fuj, nyilvánosan az igazságot hangoztatja, alattomban pedig az igazság rovására vétkezik, a jog szentségét magasz-

Különbben mi a legrosszabb szolgálatotok ahhoz képest, a mi most az év végével Vágó kartársunknak át kellett esnie, ki ma a mozdonyvezetői vizsgáját kitüntetéssel letette. — Szabad ég alatt, a gépen Isten velünk, — de az iskolaszobában, — a manó! De ni itt jön a vizsgázott, — a megkínzott. Éljen!

„Éljen!” kiáltá hat keményhangu torok. Hat erős kéz irányult a fiatal ember felé, ki fekete ünneplő ruhában, kipirult arccal és kék szemében azon tiszta, messzelátó tekintettel, a mely a tengerészen kívül esakis a mozdonyvezetőnek sajátja, — közőjük lépett, és némileg zavartan a meg-tisztelő üdvözlést viszonzotta.

„No hogy ment a dolog? Sokat izzadtál a vizsgán, jól megmaczeráltak? — „Helyet foglalni és punesot kérünk!” kiáltának az öt körülvevő kormos bajtársak.

„Csend legyen!” — dörgé közbe Hámori bácsi rozsdás hangján. — „Helyet foglalhattok, de punesot még nem kaptok,” — Nagy és Végh még hiányzanak, azok csak

LEGJOBB MINŐSÉGŰ

TISZTÁN KEZELT
literonként 34 krtól 40 krig kaphatók az érme lléki és er-
délyi borok raktárában a színház átellenében. 56 liter
vételnél nagyobb árengedmény.

VALÓDI HEGYI BOROK

talja — mellékutakon pedig a jogot veri arczul. A nemzet erkölcsi érzékét szűkített örlő pártban nagyon sokan vannak, kik hibásabban, mint Chorin s valamenyinél nagyobb fokban a miniszterek, kik a hibákat tudják, elnézik sőt melengetik. Nem akarjuk ezzel Chorint, ha tényleg igaz, a mivel vádolják, mentegetni, de a nemzetnek, mely őt elítéli, saját magát is el kell itélnie, hogy vállain tart egy oly rendszert, mely csak gyomot és bojtort termel. S ha Chorin vétett volna is a törvény ellen, hiszszük, hogy a menyire tudja azt, hogy hibázni emberi gyarlóság, annyira tudja azt is, hogy a hibát jóvátenni, erkölcsi kötelesség. Erre természetesen a legelső lépés, hogy szakítson a kormánypárttal, mutassa meg a mindent Argus szemekkel fűzkészítő közvélemény előtt, hogy ezentul meggyőződésének függetlenségéhez a gyanu árnya sem férhet s parlamenti szereplését a pressio nem irányítja. Második teendő, tanulmányozza a nép szükségleteit, a földmives és polgári osztály kívánalmait, a nemzet életkövetelményeit. Méltassa nagyobb figyelemre a hazát ezer évig fenntartó vallásos és erkölcsi erőt. Kísérje figyelemmel, hogy a modern, bár csillogó jogi elméletek mindig veszélyt hoznak a társadalomra, ha összeütközésbe kerülnek az isteni joggal és törvénynyel. Neki van érzéke igazság iránt, amint kimutatta az esküdt bíróságról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál, műveltsége megőrzi őt az elfogultságtól. Nos, amit látott és tapasztalt, abban az irányban munkálkodjék s akkor hiszszük, hogy az az éljen, mely máj. 11-én a baloldali padjairól elhangzott, nem lesz utolsó a jobbak ajkairól.

a tehervonattal érkeznek, a mely mint a távirásztól az előbb értesültem 20 perczet késik és azonnai itt kell lennie. Egyenlő jog és egyenlő pucsadag valamennyi részére, különben az ördög visz el valamennyi szabályt."

"Igen bizony," kezdé a fiatal ünnepelet, alaposan elő vettek. Már az új utasításokból kérdeztek ki. Ott ült körültem vagy hat ur, kik között fűtőházi és műhely főnökeimen kívül alig láttam egyet valaha a mozdonyon vagy a műhelyben. És főnökeink nem éppen a legrosszabbak voltak, — az igaz erősen kikérdeztek, de az ember értette őket, mit akarnak és okosan felelhetett is. De a mit a többi vizsgáló magas állásu, nagy tudományu urak kívántak tőlem, — az csak félig értettem, — nem beszéltek velem vasuti nyelvünkön, és a mit tudni akartak, — hát igen tudtam, — mert azt a művezetőkntől kölcsönként könyvekből megtanultam, de szolgálatomban soha sem fordult elő, hasznát soha sem vettem és azt hiszem egész életemen át sem fogom hasznát venni."

"És mi volt ez tulajdonképen?" kérde Harmos pajtás szivarját meggyújtva, — miközben a mozdonyvezetői szoba ajtaja hirtelen felrántatott. Egy hófelhő nyomult be,

Szatmár város közönségéhez!

Mi annyi évnek hön óhajtott kívánsága volt s mely eszméért annyi lelkes ifju küzdött sikertelenül, a milleniumi évben végre sikerült, megalakult a „Szatmári kör“ Budapesten.

Rég belátták már annak szükségét, hogy városunk ifjainak egy otthonuk legyen hazánk szívében, hogy az a barátság, mely őket annyi éven át összekapcsolta, a nagy város zajában ne szakadjon szét egyszerre.

A barátság szent kötelékének ápolása, az önképzés fejlesztése s szegényebb sorsu társaink segélyezése, mi összességében városunk nevének a fővárossal való megismertetéséhez, érvényesítéséhez s emeléséhez vezetend, e hármassal cél az, melyet a kör zászlójára irt s melynek megvalósítása felő bátran fog haladni.

A kör megalakult s alapszabályait a nagyméltóságú m. kir. belügyminisztérium megerősíté.

Most tehát városunk polgáraihoz fordulunk, tegyék lehetővé e nagy s nemes cél megvalósítását anyagi támogatásukkal.

Körünk szegénysége nem engedte meg, hogy kellő mennyiségben küldjünk szét felhívásokat, hanem ez uton akarjuk azt pótolni.

Évi két forintban határoztuk meg körünk pártoló tagsági díját, tehát oly csekély összegben, melynek lefizetése senkinek nagy áldozatába nem kerülend s nem kötöttük azt semmiféle minősítéshez.

Minden eszmének akadályokkal kell megküzdenie s akadályokra számoltunk mi is, de reméljük, hogy városunk polgárai lehetővé fogják tenni ez akadályok elhárítását.

S a mint megvan körünk eddigi történetében azon lelkes ifjak neve, kik azt annyi nemes hévvel és buzgalommal megalapították, ép úgy fénylő betűkkel lesz lapjaira írva, hogy a város, melynek a kör nevével viseli s melynek emelését céljául kitűzte, nem hagyta elhamvadni a lángot, hanem áldozatkészségével hozzájárult e cél megvalósításához.

melyből két új jövevény sötét alakja bonthatkozott ki. A elkéselt tehervonat két mozdonyának vezetői voltak.

"Helyes, hogy már valahára jöttök!" ujjongtak a kartársak, „most töltjük meg a poharaka és küldjétek a disztrakomáért a restaurációba!"

"Itt a pecesenye is hozzá!" kiáltá az az új jövevények egyike és egy félig sült nyulat hátsó lábainál magasba tartott.

"Honnan szedted ez az állatot?"

A nyulacska Vágó disztrakomáján személyesen óhajtá maga magát feltálatlanni, — de egy kicsit megmelegedhetett, mert szőröstől bőrostól barnára pörkölődött, nevé a nyul birtokosa. — Mozdonyom vörös jelzőlámpásai kergették ki a töltés lejtőjén levő hógödörből és a vonattal versenyt futni kezdett. Körülbelül két-három percig láttam a nyulat tüzem világánál, a szomszéd vágányon tova szaladni. Egy rövid fütttyentésre megijedt, előre rohant, a vörös lámpák fényébe jutott, a mi elkápráztathatta, a mozdony elé került és egyszerre eltűnt. Azt véltem, hogy elgázoltam, vagy a vonat alatt visszaszaladt és az állatra többé nem is gondoltam. De a mint V . . . állomáson gépem tisztított, a piszkáló vasat kezelő alvilági szellem a tisztító gödörből egyszerre

Porszemek teszik a hegyeket, vízcsapok a végtelen óceánt. Szívesen fogadunk mi is bármi csekélységet, melylyel körünk segélyezéséhez városunk polgárai járulni akarnak. Adományok és pártoló tagsági díjak a kör pénztárosának (Ludeschertivadar, műegyetemi hallgató, Budapest) czimzendők.

S reméljük, hogy áldozatkészségüket egykor visszafizethetjük azzal, hogy a „Szatmári kör“ nevével kapcsolatosan dicsérve fogják emlegetni a város nevével, melynek fiai oly lelkesen fogják s karolják fel városuk emelését.

A „Szatmári kör“ nevében
Joanovits Ernő
alelnök.

Helyi hírek.

— *Azon m. t. Olvasóinkat, kik az előbbi esztendőkről lapunk díjának befizetésével hátralékban vannak, illetőleg előfizetéseiket 1897-re meg nem újították, tisztelettel kérjük, szíveskedjenek hátralékaikat, illetőleg előfizetési díjaikat lapunk kiadóhivatalába, a „Pázmány-Sajtó“ czímére beküldeni.*

— **Püspök** Ó méltósága f. hó 17-én, hétfőn reggel Hámon Róbert szertartó kíséretében néhány napra a szaboles megyei Bánházára utazott egy rokonának látogatására.

Schlauch bibornokot aranymiséje alkalmából a nagykarolyi kerületi papság is táviratilag üdvözlé, melyre szintén táviratban a következő magas és kegyes válasz érkezett: „Jól eső szíves üdvözlötökért régi szeretettel mondok meleg köszönetet s adom püspöki áldásomat. Schlauch bibornok.“

— **A gyermekek első áldozása** nagy ünneplésséggel ment végbe a székesegyházban vasárnap reggel 7 órakor. Jandrisics János apát-plebános végezte a sz. misét, szentbeszédet pedig Tóth József segédlelkész tartott. Ékesszólással és gyermekekhez szólván megindító egyszerűséggel ecsetelte az első

felkiált: Vágó ur, ön magával pecesenyét is hozott! — Leszálok, utánna nézek és igaz, a mint itt ülök, — nyulacskaamat lent a hamuszekrényben félig megsülve találtam. A hamuszekrény fel- és lebillenése közben foghatta fel. Hangos nevetés követte a fiatal mozdonyvezető elbeszélését.

„A kamaszok nevetnek a szegény állat sorsán,“ dörmögé közbe Hámori bácsi, a poharakat újból megtöltve, mert nem tudják, mily borzasztó állapot az, ily hamu- és tűszekrény alatt lenni.

„És maga Hámori bácsi ismeri azt az állapotot?“ kiálták többen kétkedő hangon.

„Azt jól tudjátok fiuk, hogy én mindent tapasztaltam, mindenem keresztül mentem, a mi a sintalp és a mozdony kürtőjének párkánya között történhetik,“ válaszolá Hámori.

„De talán a hamuszekrénybe még sem volt dugva?“ neveté a vig társaság.

„Nem egészen“, válaszolt az öreg mozdonyvezető, „de alatta és darabonkint majdnem benne. Azonban mondhatom nektek, — ott voltam mikor egy pompás kocsi álló, vidám emberekkel telt vonat egy pillanat alatt, még mielőtt egyetlen egy féket is meghuzhattak volna, egy idomtalan falforgács-, csavar-, tengely és kerék törmelék

áldozás tényének felemelő voltát magukra a gyermekekre és a szülőkre nézve, feltárva ugy azoknak, mint ezeknek nagy kötelességeit a jövőre. Mire után a leánykák (26) az irg. nővéreknél, a fiuk (32) az apát-plébánosnál lettek megvendégelve s a nagy nap emlékére ajándékokkal jutalmazva.

— **Személyi hir.** Englisch Alfréd cs. és kir. vezérőrnagy, a 30. gyalog-dandár parancsnoka e hó 13-án városunkba érkezett a tavaszi szemle megtartása és a póttartalékosok kiképzésének megvizsgálása czéljából. Az edménnyel mindkét irányban teljesen meg volt elégedve, a minék a tisztikar előtt vagy elismeréssel adott kifejezést. F. hó 15-én városunkból elutazott.

— **Kinevezés.** Gálffy Ferencz cs. és kir. tábori lelkész, a kassai katonai alreáliskola tanárát, szatmáregyházmegyei áldozópapot, ki mint káplán Szatmárt is hosszabb időn át működött, püspök Ó méltósága szentszéki ülnökké nevezte ki.

— **Az érettségi vizsgálatok** szóbeli része a kir. kath. főgymnasiumban június 23. és 24., az ev. ref. főgymnasiumban június 25. és 26. napjain fog megtartatni.

— **A párizsi katasztrófában** szerencsétlenül véget ért Zsófia a lençoni hűnőrt és a tűzvész többi áldozataiért mult szombaton gyászmisét mondott püspök Ó méltósága a székesegyházban. Jelen voltak azon a katonaság, az összes hatóságok testületileg és a tanintézetek növendékei előljáróik és tanátaikkal egyetemben. — A megboldogult Zsófia hereznő utolsó napjáról egy német újság megindító dolgokat beszél el. A hereznő volt a jótékony bazár létesítője és elnöknője. Mint ilyen mindent elkövetett, hogy az fonyes legyen és a szegények számára eleget bevétel hozzon. Május 4-ét egész ünneppé tette; azon nap reggel elvégezte sz. gyónását és megáldozott; tagja volt a sz. Domonkos harmadik rendjének, s mivel a baloldali hatodik sátor jövedelme, melyben ő az elárusító szerepét vitte, épen a domonkosrendiek segélyezésére volt szánva, eme rend öltözetének megfelelő fehér-fekete ruhát viselt azon napon. A nunciust megérkezténél

rakásával vált, — a mely alól nyöszörgés és segélykiáltások hallatszottak és némely rimánkodó emberek állottak körül; láttam mozdonyokat a töltésről bukfenezet hányva lefelé ugrádozni, — mint szoktak a kismacsák a háztető lejtőjén ugrádozni, — mikor minden esupa gőz, rom, tűz, sziszegés és lárma volt, — de szívem verése soha sem állt úgy el, — mint akkor a hamuszekrény alatt.

„Beszélje el nekünk Hámori apó!“ kiáltának a gépek zakatolását tulharsogni szokott érdes hangok.

„Nem bánom, elbeszéltem, habár e históriáról nem szeretek beszélni,“ válaszolá az öreg, pipáját tömve. „Szívem még most is szorul, ha rá gondolok.“

„Lássátok fiuk, a kezek, melyek ezen dohányzaeskót himezték, egy özveg kezéivé lettek volna, Juliskám és Károlyom világra sem jönnek, ha már akkor „poczakos Ferencznek“ hivatok volna.“

„Miért épen azért Hámori apó?“ kérdezték többen. „Hát nem bánom, — gyujtsatok rá újból az átkozott új módos, páczolt szivarjaitokra, jól illenek ezek hozzátok, üvegszekrényekben álló bábukhoz, — úgy, mint hozzánk, kik Isten szabad ege alatt állottunk, — a makra pipa. — Adjátok ide

fogadta s távozásánál térdreesve áldását kérte. Nem telt bele 20 percz és az egész bazár lángban állott. Mikor a tűz kiütött, hatalmas hangon kiáltá: „Maradjanak nyugton, csak úgy menekülhetünk meg!“ s aztán környezetének megmentésére gondolt. Férje kétszer is kereste az elnöki emelvényen, nem találta, alig tudott nehéz égési sebekkel kezén, lábán és fején maga is menekülni. Megindulással olvassuk, hogy a hereznő végrendeletében úgy intézkedett, hogy a sz. Domokos III. rendjének ruháztaiban temessék el.

— **Kinevezés.** Ó felsége Toperezer Kálmán helybeli kir. törvényszéki bírót és Sebe Pál nagysomkuti járásbíró a VII. fizetési osztályba törvényszéki, — illetve járásbíróvá nevezte ki.

Meghívó. A szatmár-ugoesamegyei róm. kath. néptanító-egyesület folyó évi rendes közgyűlését június hó 3-án, esütörtökön [dél-élt 9 órakor tartja meg Szatmáron, a papnevelő-intézet könyvtárhelyiségében, melyre az egyesület t. tagjai és a tanügy barátai szives tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés a mult évi egyesületi életéről. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése a pénztár állapotáról és a felmentvények megadása. 4. A pályamunkákról szóló bírálat felolvasása, a jeligés levelek felbontása és a pályadíjak kiadása. 5. Gyakorlati tanítás. Tartja: Bodnár Alajos, szatmári tanító. 6. A kath. tanítók első orsz. Kongresszusára kiküldött képviselő — Mondik Endre — beszámolója. 7. Segélyezés módja. Javaslat, előterjeszti Bodnár Gáspár, kép. tanár. 8. A jövő évi közgyűlés helyének megállapítása. 9. Indítványok. 10. Elnök választás. 11. Egy választmányi tagsági hely betöltése. A gyűlést a székesegyházban 8 órakor sz. mise előzi meg. A gyakorlati tanítás a szatmári róm. kath. elemi népiskola helyiségében sz. mise után tartatik meg. A közgyűlés után a „Korona“ vendéglőben mérsékelt áru (egy teríték 1 frt. 20 kr.) közebéd rendeztetik. Kelt a szatmár-ugoesamegyei róm. kath. néptanító-egyesület nagy választmányának

a poharakat és töltsük meg! Aztán pedig fogjátok be a szatokat, — míg elbeszélésemmel kész leszek!“

„Éppen harmiezöt éve annak, Szilveszter esteje volt, mint ma, — kutya idő volt, hóvihar, ólomesó, minden össze-vissza. — Én akkor mint egészen fiatal mozdonyvezető P... ben állomástitva voltam, és az előtte való esztendőben megnősültem. — Tudjátok, hogy ezen állomás sikon fekszik, a vihar nak minden oldalról a legnagyobb mérvben ki van téve, egyáltalában szolgálat tekintetében czudar egy hely. A város felé a pálya egy kis kétvágányu bevágáson át vezet, melyben kis hófuváskor is az egyik sinpár hamar befuvatik. A bevágáson tul nem messze, — a Kert-uteza harmadik házában laktam én Mariskámmal és az akkor született Károly fiammal, ki most művezető Kövesi gyárában.

Tehát 18 — év Szilveszter estéjén egy jól megterhelt tehervonattal L... állomásról P... re honállomásomra jöttem és teljes tizen-négy órán át állottam hat foknyi hidegben és viharban a mozdonyon. Kemény tuskóra voltam dermedve és a szilveszteri puncsnak kegyetlenül örültem. Mikor az állomásba behaladtam, már sötétedni kezdett és az állomás, a hó csilámlásán keresztül, a váltók

1897. évi május hó 5-én tartott gyűléséből. Dr. Steinberger Ferencz elnök. Mondik Endre jegyző. — Figyelmeztetés. Felhívjuk a tanító urak figyelmét az egyházi kormány 241/1884. sz. rendeletére, melynek értelmében fuvar-és napdijukat a hitközségtől, — ha ez nem volna eszközölhető, — a templom pénztárából, legvégső esetben az egyházmegyei alapokból kérjék.

— **A kath. legényegyesület** mult vasárnap tartta fennállásának tízéves jubileumát. D. e. 11. órakor a zárdatemplomban ünnepélyes szent mise volt, melyet Bodnár G. mondott. Mise alatt E k k e l Lajos segéd-lelkész sz. beszédet tartott sz. József szelleméről a legényegyesület vezérelveiben. — Este 8 órakor barátságos vacsorára gyűltek össze a legényegyesület tagjai és barátai körülbelül százan a Társaskör-üvegtermében. A kedélyes esteli közben Bodnár G., Dr. Steinberger F. Ruprecht bácsi, Lengyel J., E k k e l L., Morgenthal A. Tankóczy Gy. stb. mondtak pohárköszöntőket. Mi a betöltött tíz évhez őszintén gratulátunk, a jövendőnek talán még nehezebb munkáira pedig kitartást és bő áldásokat kívánunk.

— **Az irg. nénék** anyaházában fennálló nőképző-intézetek Mária önképzőkör e minden tekintetben sikerült diszgyűlést tartott mult vasárnap délután 3 órakor, melyen püspök Ó méltósága, Galba [törvényszéki elnök, főgymnasiumi tanárok családjakkal, szülők és más vendégek nagy számmal voltak jelen. Az ünnepély, mely programját tekintve elég hosszúnak ígérkezett, kivételében úgy általánosságban, mint az egyes számokban a hallgatóság nagy figyelmét és teljes elismerését vivta ki. A jegyzői jelentésből megtudtuk, hogy az önképzőkörnek ez idén 91 tagja volt; 5 rendes, 1 rendkívüli gyűlést tartottak, melyeknek tárgyát felolvasások, szavallatok, ének és zenedarabok előadása képezték. 6 dolgozat lett benyújtva, megbírálván és felolvasva, 11 szavallat, 13 zenedarab, 11 énekdarab előadva. Az önképzőkör könyvtára 365 kötetből áll. E számok talán nem sokat mondanak, de

táresáiban, a perronon, vizdarukon égő száz meg száz lámpájával egy nagy karácsonyfához hasonlított. Rossz karácsonyi meglepetés volt az akkor részemre. Az állomáson a karácsonyi ünnepek folytán összetorlódott vagy ötszáz kocsis, — és ezeket hol széjjel-szedni, hol vonatokba rangirozni kellett, hogy azok ilyképen mielőbb továbbittathassanak.

A fűtőházba érkezve, alig lépek le a mozdonyról, megszólít a felém lépő kocsimester: Hámori ur, Kiss megbetegedett és önnek kell a harmadik rendező gépet átvenni! — Ördög adta! mondom én, csak ne tartson a dolog éjjelen tul, kocsimester ur! — mert legalább éjjelkor otthon kell lennem, különben jövő esztendőben nem lesz szerencsém.

„Ne bolondozzák“, mondja a kocsimester, „igyekezzék dolgát mielőbb elvégezni!“ — és a hófergetegben ismét eltűnt.

A dolog akkor bajosabbnak tűnt fel nekem, mint a milyen tényleg volt. A mozdonyal a szabadba érve, a rajtam erőt vett borzongást a zord időjárásnak tulajdonítottam. — Az egész levegő hóval és hideg ködös párakkal volt telítve, és mikor a fehér kísértetek a vihartól üzetve átszáguldottak gépemen, — alig láttam a kéményt.

hogy igazában minő hatással van az önképzsének amaz otthona a növendékek szellemi fejlődésére, azt a diszgyüles program-pontjainak izléses kivitele mutatta. Ki kell emelnünk Szaicz E. talpraesett és megnyerő modorral előadott elnöki megnyitóját és végszavát, F u h r m a n n M. szavallatának érzelmetelenségét, D i t t r i c h I. erejét, melylyel darabja nehézségeit leküzdötte. A Mátyás korának művelődési viszonyairól gondosan és csinosan összeállított értékezés új szépséget és általános tetszést nyert a Kovács K. felolvasásában. „A szüret“ vidám és pompás volt, a zene és énekdarabok előadása nagyon tetszett. Püspök Ö méltósága zárta be a diszgyülest dícsérettel teljes szavaival, atyai tanácsaival és ajándékaival.

— **A képviselőválasztók** névjegyzékének kiigazítására kiküldött bizottsági tagokról adunk hirt lapunk múlt számában, melyhez azon megjegyzést csatoltuk, hogy ebbe a bizottságba ellenzéki ember soha sem szokott belekerülni. Ezzel szemben L i t t e c z k y Endre, a bizottság egyik tagja, hozzánk intézett levelében kijelenti, hogy ő soha sem volt kormánypárti. Örömmel konstatáljuk e tényt és hajlandók vagyunk előbbi nyilatkozatunkat akként módosítani, hogy ritkán kerül az ilyen bizottságba ellenzéki férfi, noha a latin közmondás azt tartja, hogy a kivétel megerősíti a szabályt. Részünkről különben őszintén megvalljuk, hogy a L i t t e c z k y Endre pártállásával nem voltunk egészen tisztában, de fel sem mertük tételezni, hogy a „Szamos“ kiadó-tulajdonosa más lehessen, mint kormánypárti. És ha mégis így van, gratulálunk neki.

— **Halálozás.** Alantírottak fájdalmas szível tudatják a jó férj, feledhetetlen apa és testvérnek, M o l d o v á n István kereskedőnek folyó évi május hó 16-án este fél 9 órakor, élete 65-ik évében rövid szenvedés és halotti szentségek ájtatos felvétele után történt elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai Batthyányi-utca 20-ik számú lakásából folyó hó 18-án délután fél 5 órakor a róm. kath. egyház szertartása szerint fognak a

A látható jelzésekből csak imitt-amott lehetett egy piros, fehér vagy zöld sávot elcsipni, a hallható kürt vagy sipjelzésekből, — a szél üvöltése, a távirdasodronyok búgása, a mozgókocsik kerekeinek zakatolása és a gépek füttyölése mellett, — épen csak annyit lehetett hallani, hogy az ember észrevehette, hogy a jelzéseket nem értette. — A kocsirendezők hozzám intézett szavaiból csak azt vehettem ki, hogy valamit kiabálnak.

Ehhez még néhány száz kocsit tolatott három géppel egy időben minden irányba: a kocsik mindenütt nagy árnyékként hol fel, hol megint eltűntek a köd és hófergetegben.

A szegény kocsirendezők és váltóőrök bõrig ázva ugrándoztak ide s tova, térdig érõ hóban a kocsik között. — Különben ti tudjátok, hogy néz ki egy nagy rendezõ pályaudvar egy téli viharos éjszakán. Jó Istenünk legjobban segít ekkor rajtunk, hogy valamennyien kásává ne gázoltassunk, — és bevégzett munka után mindig azon csodálkoztam, hogy egyik vagy másik közülünk nem maradt a placzon.

(Vége köv.)

hidontuli sirkertben örök nyugalomra helyezni. Szatmár 1897. május hó 17-én. Béke lengjen hamvai felett! Moldován Istvánné sz. Bojthor Veronika neje. Moldován László és neje Kabai Julianna, Moldován Mária, Moldován Jenő, gyermekei. Moldován Anna férj. Kocsis Istvánné, Moldován Veronika férj. Jakabovits Józsefné, Moldován Katalin, testvérei.

A vasuti harangjelzés vége. Dániel Ernő br., kereskedelemügyi miniszter a vasutak igazgatóságához küldött körlevelében az iránt intézkedik, hogy a vasuti harangjelzések az állomásokon szüntetessenek meg s ezentúl a vonatok indulását csak villamos esengetyűk jelzik. Külföldön igaz, hogy az már rég így van, de az is bizonyos, hogy nálunk ez intézkedés folytán egyelőre sok utas fog lemaradni a vonatokról.

— **BucsuvacSORA.** Kölesey János halmii kir. járásbíró városunkba törvényszéki bíróvá nevezték ki. A távozó főnök tiszteletére a halmii kir. járásbíró f. hó 22-én este 9 órakor társas vacsorát rendez; az ezen résztvenni szándékozókát felkéri, hogy megjelenésüket legkésőbb 19-ig jelentsék be. (Egy teríték borral és zenepénzzel 4 korona.)

— **A hatodik patika** a németi ref. templommal szemben a Gábriel-féle házban lesz elhelyezve. Megnyugvással konstatáljuk hogy felszólalásunk eredményre vezetett s a tulajdonos maga belátta, hogy az engedélyezés intenciójának ez az egyedüli helyes megoldása. Így a városi hatóság is fel lett mentve, hogy e kényes ügyben határozatot hozzon, melyről különben feltételezzük, hogy döntésében az igazság és méltányosság lett volna mérvadó.

— **A Széchenyi társulat** felügyelete alatt levő megyebeli nyári gyermekmenházak vezetésével ez évre következő képesített ovónők bizatnak meg: Ó-Apáti Kovács Amália, N-Szokond Jurácskó Rozália, Sándorfalu Pap Ida, Vállaj Szabai Terézia, Sályi Jar Róza, Genes Ferenczi Karolina, N-Dobos öz. Mihálkáné, Körtvélyes Pápai Róza, K.-János öz. Bonéné, Szamoszeg Szilágyi Zsuzsanna, S.-M.-Berkesz Pap Ilona, Vitka Kerekes Anna, Panyola Molnár Terézia, Ó-Pályi Henyei Gizella, Börvely Szerdahelyi Lenke, Erdőd Zolnai Elekné, Kölese Kós Berta, Fábriánháza Kis Eszter, Jármi Kalik Juliána, Kõmörõ Eszenyi Erzsébet, Tunyog öz. Farkas Józsefné, Ny-Csaholy öz. Atyim né, Parasznya Lechman Juliána.

— **Az ev. ref. főgymn.** ifjusági önképzõköre a múlt vasárnap tartotta diszgyülest, melyen a jelenvolt elõkelõ közönséget az előadott válogatott énekdarabok és szavatok kellemesen lepték meg. Ugy látszik, hogy az ifjuság nem tartja másodrendű dolognak az önképzést, hanem teljesen át van hatva azon tudattól, hogy az ily módon szerzett ismeretek hatványozott mértékben fogják az életben kamataikat meghozni. A VIII. osztály nevében Nagy Elemér érkezőnyen búcsuzott el a tanári kartól.

Öngyilkosságot követett el Greguss József helybeli kereskedő f. hó 13-án d. u. 3 órakor. A hidontuli r. k. temetőben atyja sirja mellett halántékon lőtte magát és azonnal meghalt. Tettének oka felől több verzió kering, némelyek szerint rendezetlen anyagi viszonyai, mások azt tartják, hogy gyógyíthatatlan szembaja kergette halálba. De bármilyen legyen az ok, e szomorú tény is mutatja, hogy az elkeseredés mire képes ragadni az

embert, ha elvesztette vallásába vetett rendíthetetlen hitét, mely egyedül óvhatja meg a kétségbeeséstől. Temetése másnap délután nagy részvét mellett ment végbe.

— **Villamvilágítás.** Vater József műszaki tanácsos a miniszterium részéről holnap városunkba jön, hogy az Egger B. és tsa által készített villamvilágítási berendezést felülvizsgálja. A villamvilágítási bizottság ez alkalomra Pap Géza, Erdélyi István, Novák Lajos, Farkas Béla, Teitelbaum és Fogarasi Sándor biz. tagokat küldötte ki.

Hangverseny. F. hó 22-én szombaton este 8 órakor a „Szatmári dalegyesület“ javára az „Ének és Zene egy let“ disztermében hangverseny tartatik; ez alkalommal bucsuzik végleg városunkból Fodor Izsó, városunk jeles zenetanára, ki nekünk sok élvezetes estét nyújtott hegedűművészetével. Műsor: 1. „Üdvözlet az erdőhöz“ éneklő a dalárda. 2. „Berceuse“ hegedűn előadja Fodor Izsó, zongorán kíséri dr. Rácz Endre. 3. Zongoratrio Wébértől, előadják zongorán Mándy Bertalanné urnó, hegedűn Fodor Izsó, gondokán Mándy Bertalan. 4. Felolvasás, tartja Szabados Ede. 5. Zongoraverseny, Liszt-Chopin előadja zongorán Mándy Bertalanné urnó. 6. Bortal Hamletből, éneklő Ruprecht Alajos, zongorán kíséri Méder Mihály. 7. „Szatmári emlék“ új férfi négyes, szövegét írta Szabados Ede, zenéjét szerző Fodor Izsó, előadja a dalárda. 8. Orgona-verseny Bachtól, előadja Veres Lajos. 9. Hegedűverseny Berlioztól, előadja hegedűn Fodor Izsó, zongorán kíséri Méder Mihály. Hangverseny után társas összejövetel. Ezen érdekes hangversenyre felhívjuk a közönség figyelmét annál is inkább, mert nem lesz alkalmunk egyhamar ilyen élvezetes hangversenyt hallani. Jegyek előre válthatók Toldy István fűszerkereskedésben. Támlásszék 1 frt, ülőhely 70 kr., földszinti állóhely 50 kr.

— **Vasuti menetrendünkben,** melyet 19. számunkban közöltünk, egy vonatnak menetideje nem volt feltüntetve, azé t. i., mely Szatmárról hajnali 4 órakor indul és csak Debreczenig közlekedik. Ennek pótlásával közöljük ismét a menetrendet.

V i d é k.

Nagy-Károly május. 17.

Tolvaj táncztanító. Minap panaszkodtunk a táncztanítók inváziója ellen s hogy felszólalásunk jogos, s hogy micsoda népség ez a kóborló táncz és illemtanítás, bizonyítja Szabó Gyula, szabólegényből lett táncztanító esete, ki a „nevelésére“ bizott iparoscsemetéket lopásra bujtatta. Levkovics Soma 400 frtig meglapta urát Reich Somát, s a portékákat táncztanítójának vitte, ki azokat mint esődbe került bazár tárgyait eladogatta.

A gymnasium zenestélya vasárnap d. u. mint mindig, mikor zenéről van szó, szépen sikerült. Az önképző kör záró gyűlését tartotta ez alkalomból s a zenekar most először saját javára játszott még pedig tulságos szerénységgel a jövedelem felére, pedig két év óta egyebet sem tett, mint hogy ifju lelkesedéssel önzetlenül fárad, sőt minden támogatás nélkül maga fizeti karmesterét. Minap Ö méltósága a Püspök ur is megdícsérte a törekvő ifjakat, a helybeli közönség pedig valósággal el van ragadtatva az ifjak játé-

kából. Srauss: Ninette kedves indulójával kezdték, a Linger — Conger lov angol cuplettel végezték, közben Verdi: Troubadurjából és magyar népdalokból játszottak. Adler I. o. és Tátorján István VII. o. t. csinosan szavaltak.

Bicikli és szerencsétlenség
A pénteki hetivásárkor történt, hogy valami sok idővel és kevés belátással rendelkező biciklista a piacnak tartott. Vele szemben jött Janiczky két esikója, meg egy ökrös szekér. A csikó megvadult a biciklitől és a szószoros értelmében az ökrös szekérre ugrott, leütve róla egy gyereket. Az ökrök erre szintén megbokrosodtak és most meglepő látványban gyönyörködhetnek az arra járók. A csikó nem bírva a szekérről kiszabadulni, a saroglya között megrekedt, az ökrök meg vágattak a szekérről, rajta a csikóval. A másik csikó meg az ökrös szekér mellett szaladt, magával huzván a brieskát. A leütött gyerek, aki a szekér és a brieska alá került, élethalál között lebeg, Janiczky kocsisa pedig fején kapott sebeket. Jó lenne ezt a biciklizést órához kötni s heti vásárok alkalmával s a forgalmas utcákon egyáltalán betiltani. Károly vidékén sok gyepes hely és mezei ut van. Tessék ott produkálni magát a biciklikkel.

Czukros élet. Városunkban most négy czukrásbolt kínálja édességeit sütetben és likőrökben. Ideje volna, hogy közönségünk fel is karolná az üzleteket és elszokná a koresmáktól, akkor olesón és kellemesen szórakozhatnák s a czukrászok nem lennének kénytelenek fojtott sörrel, meg bécsi virslivel a publikumot üzleteikbe esalogatni.

Kinevezés. Előre jelentettük, hogy Solomayer Jánost legközelebb tornamesterre nevezi ki a miniszter a nagykárolyi főgymnáziumhoz. A kinevezés már benne van a Hivatalos Értesítőben s annak okmánya a tanító ur zsebében.

Halálozás. Báthory Bertalan gyógyszerész s a nagykárolyi függetlenségi párt elnöke gégerákban elhalt. Derék ember, tüzes 48-as, és jó gazda volt. Gyógyszertárát 47000 frton Filó L. vette meg. N. T.

Selyem url... E czim alatt közölt multkori hirünkre helyesbités jelent meg és mindig jó dolog, ha valamit helyesbiteni sikerül; ámde azt a közel 2500 frnyi összeget, melylyel Selyem ur váltóhamisítás folytán a nagykárolyi „Népbankot” és „Takarékpénztárt” kicsiben, de a „Központi” nagyban becsapta, nem lehet helyesbiteni, lévén Selyem urnak minden vagyona: a felesége és néhány gyerek. A váltóhamisítási üzletről, — mint írástudó ember, kit apja fiskálisnak akart taníttatni, — rendes könyvet vezetett, s három évig praktizálván a hamisítást, a rendes időben mindig megjelent törleszteni, s az illető pénzügyintézetben nem egyszer oly előzékenységre is talált, hogy a korlátlan belül, a hivatalos helyiségbe is bemehetett, míg más közönséges ember fia a korlátlan kívül várta ügyének elintézését. Selyem ur különben, — mintha semmi sem történt volna, — nyugodtan árulja tovább Csomaközön a pálinkát, ecetet, czéznát stb. s biztatja magát, hogy az a „börtön” nem is olyan rossz valami. Ugyanis míg a kihallgatás során pár napig a szatmári kir. törvényszék fogházának vendége volt, jelentkezett, hogy adjanak neki munkát, mert unatkozik; tud pedig: „irni. olvasni, számolni és fogalmazni.” Alkalmaz-

ták is az irodában, hol szép írásával érdembe hozott naponként 40 filléret. Így spekulál tehát: egy napon 40 fillér, egy hónapban 1200 fillér; egy évben 14.000 fillér; tíz év alatt 144.000 fillér. Ime még 100 ezres lesz. Csakhogy e számítása alig fog beütni, mert ha az ítélet hozataláig még fogva sincs, valószínű, hogy el sem ítélik. Miért is poscsékolná reá a rabtartási költséget?...

Rendk. lev.

Tisza-Ujlak. Özv. Róthné Vankay Mária urnő a tiszaújlaki nepom. sz. János kápolna részére egy művészi kivitelű sz. János szobrot adományozott, mely ajándék értékesebbé válik az által, hogy épen az ott nagy buzgósággal tartatni szokott nep. sz. János — ájtatosságok alkalmára érkezett. A becses ajándékért ez uton is hálás köszönetet mondanak a hivesk plebánusokkal egyetemben.

Nagy-Somkúton mozgalom indult meg, hogy az új kath. templom tornyába órákat vegyenek. E czélra eddigelé egy bál jövedelmében 112 frt. 50 kr. s a kereskedők bálja tiszta jövedelmének egy részében 29 frt 58 kr. folyt be, mely összegekhez ujabban gróf Teleki Sándor és Teleki László Gyula gróf urak 25—25 frttal járultak.

Felsőbányáról a polgármester beküldötte hozzánk az ott építendő nyaralók rajzait következő tudósítás és felhívás kíséretében: A 2 és 3 szobás nyaralók alap-és oldalnézetrajzát azon értesítéssel van szerencsém megküldeni, hogy Kerekes Sándor, helybeli építőmester a város által adott kedvezmények igénybevételével — a 2 szobás — konyhával, kamarával, terraszzal ellátott nyaralót 1225 frt 51 krért, — a 3 szobás és hasonló mellékkeliségekkel ellátott nyaralót pedig 1572 frtért hajlandó fölépíteni. Megjegyzem, hogy a ház kőalapon téglából, tehát egész szolidan és erősen építetik. Ha valaki nagyobb helyiségeket kíván építtetni, nevezett építőmester azt is elvállalja — természetesen megfelelő áremelés mellett. A nyaralóügy eszméjének fölkarolását ismételten kérem, annál is inkább, mert a kik építenek, hazafias kötelességet teljesítenek, a mennyiben megerősíteni segítenek helyzetében egy várost, a mely mint előretolt őrszem őrzi a nemzeti eszméket itt a nemzetiségek lakta falvaktól körülvéve, s mely az utóbbi időben a bányászat hanyatlása folytán önhibáján kívül sokat veszített ugyan erejéből, de nemzeti missióját át tudja érteni és be akarja tölteni. Tisztelettel Farkas Jenő polgármester.

Hazánk.

Magyarországon árvereznek Badeni, osztrák főminiszter a nagy dobos és árverező, Bánffy a vevő egyedül s a rongy, mire alkuszna, a magyar miniszterelnökség, ez a czudarul kihasznált eszköz. Kimondták 67-ben, hogy minden tíz évben egyezkedünk az osztrákokkal a közös költségek milyen arányban való viselésére. Becsületes magyar szívhez, észhez nem fért akkor az a gondolat, hogy ez az egyezkedés a mi részünkre mindig emeléssel fog járni. Pedig úgy lett 77-ben megemelték a kvótánkat, 97-ben pedig azt fogják mondani, hogy az eddigi 31¹/₂% helyett magyar fizess 36-ot, tán többet is. De hát miért? És ki az, aki az osztráknak szarvat adott a követelőzésre? Hát azért, mert a 97-ik választások eredménye a kor-

mány részéről egy gyalázatos manipuláció. Idegen pénzen, osztrák milliókkal jött az létre s ezt most a kvótában vissza kell fizetni Magyarországnak. És Bánffy csinálta az egészet. Ma is csak ő ígér 33%-ot, nincs ember Magyarországon, akinek arczabőre volna nyilvánosan a mainál többet ígérni. Mert csak vele mernek így beszélni Bécsben: kell miniszterelnökség, kapsz, de fizess előbb 42%-ot, azton 36-ot?! És ennél megállunk, azé a miniszterelnökség, aki ennyit megszavaztat. Alább nem adjuk azt. Pedig a miniszterelnökség nem olyan kicsinyke állás. Az ő hatalmától függenek az adózás, a szavazók összeírása, száz és ezer embernek a lajstromokból való kihagyása, a választók elzárása a szavazástól vagy összetiportatása, lövetése, a provízió, mindenféle magándolog nyilvánosságra hozatala büntetlenül, a három összevert magyar rongynak, melyet a becsületesek zászlónak tisztelnek, megbecstelenítése stb. Igen, mindez a magyar miniszterelnöktől függ. Közvélemény, parlament, bíróság, az mind semmi! Tehát alkudjunk! S Bánffy alkuszik. Megad 33%-ot — egyelőre, 6—7 milliót évenként, 60—70-et a jövő tíz évben. És folyik a tollharez, a papirháboru a két miniszterelnök közt, az egyik emelni akar, a másik azt hiszi, hogy a 33%-os aránynál való megállással még az ország közvéleményét is kedvezőre hangolhatja maga iránt. Nem oda Budapest Bánffyval régen leszámolt a magyar közvélemény s a kvótaemelés ujjab merényletében a nemzet becsületének, javának elárulását látja. — A király május 17-én érkezett Budapestre. Itt tartózkodásának ideje alatt a kimagaslóbb magyar politikusokat hallgatja ki a kvótakérdést illetőleg.

Visontai Soma, az Ugron-frakció tagja kilépett a 48-as pártból. Kilépésének okául Bartha Miklóshoz intézett levelében azt a viselkedést hozza fel, melyet a párt egyik tagja (Polónyi t. i.) mutatott a bírói hatáskört szabályozó törvényjavaslat bizottsági tárgyalása alkalmával magánvéleményével, melylyel szemben a párt semleges maradt. Ilyen eljárás okozza a pártokban a testvérharezot. Igaza van Visontainak, akinek kilépése nagy áldozat Polónyiért.

Pozsonyban nagy ünnepélyességgel ment végbe mult vasárnap a Mária Terézia királynő szobrának leleplezése. Részt vettek az ünnepen a király, harmincznyolcz főherceg és főhercegnő, Vaszary hgprimás, Bende, Rimely püspökök, Pozsony vármegye és a szomszédos vármegyék kitünőségei kivétel nélkül. A leleplezés ünnepélye sz. misével kezdődött, melyet az udvari sátorban a királyi család jelenlétében Bende, nyitrai püspök mondott. Ez ünnepélyes aktusra a királyt, ki Ferenc Ferdinánd, kir. herceggel ült egy kocsiban, lovas banderium kísérette, melyben Pálffy Miklós gróf vezetése alatt gyönyörű paripákon és pompás öltözetekben Mosony, Komárom, Nyitra, Pozsony megyék és Pozsony város előkelői 80an vettek részt. A leleplezésnél Dröxler, pozsonyi polgármester üdvözlé a királyt és engedélyt kérte a szobor leleplezésére. A király válasza — amint épen a Mária Terézia emlékezeténél másként nem is történhetett — egy nemes érzésű, lelkesedő uralkodó szívének szava hűséges nemzetéhez. Nemzeti ünnepnek mondta a szobor leleplezési ünnepét, a szobrot pedig nemcsak a kegyelet emlékének, hanem egyszersmind a király és a nemzet közötti áldásos összhang és az utókor soha el nem évülő hálája jelképeként. A szobor egy da-

rab márványból, Fadrusz János művészi vé-sője alól került ki. A művészi zsenálítás, mely rajta mutatkozik, mindenkit meglepett. A király Pozsonyból az esti vonattal Budapestre utazott.

Külföld.

A görök-török háború be van fejezve; a farzaloszi ütközet, melyben újra kikaptak a görögök — volt utolsó felvonása ennek az elég érdeklődéssel kísért háborúnak. Mint előre jeleztük, György király a vereségek hatása alatt Oroszország intervencióját kérte béke és fegyverszünet kötésére. Megkapta; a hatalmak t. i. közös akarattal készek a Török- és Görögország közötti bajok békés elintézésére, ha Görögország csapatait Krétáról visszavonja, Kréta sziget önkormányzati jogának elismeréséhez maga is hozzájárul és érdekeit teljesen a hatalmakra bizza. Görögország ez ajánlatot elfogadta, minélfogva a fegyverszünet létrejött s kezdődik a békealkudozás, melyet előre is igen érdekesnek jeleznek, miután Törökországról föl lehet tenni, hogy kívánságában valami szemérmes nem leszen s különösen, hogy ott fogja kívánni gyengíteni Görögországot, ahol ez ma erős, t. i. a tengeren. Azonban a hatalmak épen ezt nem hajlandók megengedni. Jellemzi különben a török érzületet a most Konstantinápolyban divatozó jelszó: Krétát Thessaliáért! De ebbe beleszólanak a hatalmak is, mert a krétai török uralom egyenlő volna az ottani felkelők, keresztények halál-ítéletével.

Ausztriában erősen dolgoznak az 1869-i iskolatörvény megváltoztatásán, illetve eltörlésén. Ez a törvény az iskolákat kiragadta az egyház jogköre alól, egyuttal egész Ausztriára közös rendszert állapított meg. Mindkettő igazságtalanság, mert az ifjúságot nevelni nem szabad csak erkölcsös alapon, ennek pedig bázisa a vallásosság, mely ellen, hogy hányszor és mit követett el a liberalizmus Ausztriában, mindnyájan emlékezünk. Másrészt a mélyen vallásos Tirolban, Felső-Ausztriában a szülőknek egyenesen lelkiismeretök volt sértve az által, hogy liberális iskolákban kelle gyermekeiket küldeniök, melyek az otthoni vallásos nevelés nyomait egészen eltörölték gyermekeik lelkéről. Győzelemmel biztat az ausztriai kath. parlamenti férfiak felvett küzdelme, mert ott a társadalom javarésze mellettök foglal állást és visszakívánja a régi hitvallásos iskolákat s az iskolák fölött való rendelkezést az egyházra és a tartománygyűlésekre óhajtja átruházni.

Közgazdaság. Háztartás.

Legyünk segítségökre a kisszőlő-birtokosoknak! A szőlők felújításról szóló törvény és szabályzat bár hivatva van a minimális területre nézve is segítséget s kölcsönt adni, mégis jelenlegi keretében a kisbirtokosok vonakodnak ezt igénybe venni s aggályaik nem is minden oknélküliek. És mégis a kis birtokoson, termelőinknek zömén segíteni s azt kész szőlőhöz juttatni: ez volna a törvényhozásnak, mint a társadalomnak feladata.

Ugy véljük, hogy ezt a kérdést az országos szőlőtelepítő-szövetkezet fogja meg-

oldani, mely a helyes uton jár, midőn az alább körülírt eljárást szándékozza meghonosítani.

Számításunk alapjául ne vegyük a törvény minimális területét, hanem 1 kat. holdat. Egy gazda, kinek egy oly hold szőlője volt, melynek talaja szőlőültetésre alkalmas, annak idején maga dolgozott családtagjaival együtt; de ma saját erejéből nem bírja szőlőjét ujjátelepíteni és családja fentartása végett napszámba kénytelen dolgozni. Ily szőlős gazda, hogy szőlőjében az okvetlen szükséges rigolirozást végezni képes legyen, kapna a szövetkezettől a tél folyamán a munka haladtával, a helybeli ügyvivő által közvetítve részletekben száz forintot. Ezzel meg van adva a mód, hogy az illető saját erejéből rigolirozhasson.

Tavaszzal aztán kap körülbelül 100 frt. értékéig menő amerikai alanyvesszőt és oltványokat, hogy a jövő évre nemes zöld galya is legyen, és 50 frt. értékű karót. Mivel előreláthatólag a szövetkezetnek saját telepei lesznek, valamint sok helyen saját embereivel fog nagyobb terjedelmű szőlőt telepíteni, ez okból az illető a gazdát könnyű szerrel küldi el a hozzá legközelebb eső telepre a folyamatban lévő munkálatok tanulmányozása végett. Így lesz első sorban az ültetéssel kapcsolatos többi munkákkal is. Ez uton megkapja az utasítást az első év munkáiról. A következő évben meg lesz tanítva a metszésre és a zöld oltásra, az oltványok kezelésére és ősszel való lebujtatására. Ezek szerint, ha elemi csapás nem éri, a harmadik évben már érett gerezdeket fog szűrni. Lásuk tehát, minő kölcsönben részesült az egy holdas gazda.

Rigolirozáshoz kapott 100 forintot, oltvány és alanyvessző képében 100 frtot, karó képében 50 frtot. Egy szövetkezeti részjegy 50 forint, mert tartozik taggá lenni, és egyéb kiadásokra 50 frtot; tehát összesen 350 frtot. Ezt az összeget a 4-ik vagy 5-ik évtől 35 frtjával az esedékes kamatokkal együtt 10 év alatt könnyen letörlesztheti. Hogy egy hold betelepített kész oltványszőlő évi 35 frt. törlesztést 10 év alatt kibír-e, ehhez azt hiszem nem kell nagy magyarázat, sem tulságos vérmes remény, ha átlag felvesszük, hogy 20 hectolitert terem à 15 frt. Ezen a módon a kisbirtokos könnyű szerrel termő szőlőhöz jutott; szőlője leköti őt az itt maradásra, nem fog tehát gondolni a kivándorlásra s a szövetkezet megoldotta a szocializmus egyik nagy kérdését. A szövetkezet, hogy pénzerejét ne fixirozza, gondoskodni fog majd arról is, hogy ezen kölcsönöket más helyütt eszkomptáltassa és a pénzt folyósítsa, hogy ugyanazon összeggel ismét más baján segítsen. Ez által aránylag, mondjuk, hogy csak aránylag, kisebb összeggel ennek folytonos hasznosítása által nagy dolgot van hivatva művelni. Az egy holdnyi terület birtokosa 15 év múlva nem tartozik többé és 1 szövetkezeti részjeggyel is bír.

Az elmondott eset csak egy példát világít meg; de ehhez hasonló esetek számtalan variációban fognak érvényesülni.

Ott van egy másik példa, midőn az Agrárbank által adandó kölcsön esetekben a szövetkezet fogja a telepítést végezni s a tulajdonos a harmadik évben, midőn az már termőre fordult, átveszi a betelepített szőlőt. A szövetkezet van hivatva a kistermelőn segíteni az által, hogy neki szőlőt telepíteni segít és hivatva van a folytonos érintkezés által a szakértelmet fejleszteni, oktatta telepíteni.

Kész szőlőt a kistermelőnek, nem pedig pénzt, mi markát égeti!

Ez itt a jelszó.

Lépjén be a szövetkezetbe tagul saját erejéhez képest minden honpolgár, hogy minél előbb lehetővé válhasson a kisbirtokosnak nyújtandó segítség. E mellett, mivel a szövetkezet pénzét folyton haszonnal fogja befektetni, a részjegyek után tisztességes kamatra is van kilátás.

Maurer János.

Irodalom.

Tisztelettel értesitem a ft. lelkészkedő papságot, hogy „**Esketési beszédek**” ezimű sz. beszéd gyűjteményem megjelent. A mű, mely 100 sz. beszédet tartalmaz s a leghirnevesebb francia és német szónokok beszédei után van átdolgozva, négy részre oszlik: hit- és erkölestani, szertartástani, rövid intelmi s tulajdonképeni alkalmi beszédekre. Függelékül aranymenyegzői beszédek vannak csatolva. A csinos kiállítású, 29 nagy nyolczadrétű ivre terjedő mű ára füzve és az árat előzetesen beküldőknek — bérmentesen szállítva 2 frt. (vel 6 sacra.) Angol vászonba díszesen bekötött példányok is kaphatók. A megrendelések alulirothoz, vagy a „Pázmány-sajtó”-ba intézendők. Szatmár, 1897. április hó. Dr. Irinyi Tamás theologiai tanár.

— **Dr. Steinberger** Fer.-nek Vallás és hazafiság cz. munkáját, mely a jeles írónak és tanfértunak az ezredév alkalmából elmondott eszmékben gazdag beszédeit foglalja magában, ajánljuk olvasóink különös figyelmébe. A füzet ára 30 kr.; a befolyó tiszta jövedelem a fitanító-képzőintézetben felállítandó sz. Imre szobor javára fog fordítatni. Kapható a szerzőnél.

— **A zsidó vérgyilkosságok története.**

A múlt év szeptember havában történt, hogy a budapesti kir. főügyészség vádindítványára felekezet elleni izgatás címén a budapesti esküdtszék elé került Bonitz Ferencz, fővárosi hírlapíró, mert magyarra fordította Freimut Bernardin egy könyvét, a mely előadja az u. n. zsidó vérgyilkosságok történetét a legrégebb időkől napjainkig. A magyar kiadásból az ügyészség lefoglalta a még meglevő néhány példányt és tekintve a Magyarországon uralkodó áramlatot, bizton remélte, hogy az esküdtszék a törvény ellenére perbe fogott fordítót el fogja ítélni. Ámde az egész ország meglepetésére az történt, hogy az esküdtszék egyhangulag nem vétkesnek nyilvánította a vádlottat, mire a törvényszék ezt felmentette, a lefoglalt könyvpéldányokat pedig visszaszolgáltatta a kiadónak. Azóta tömeges tudakozódások érkeztek az egész országból a könyv második kiadása iránt s ez az országos érdeklődés most kielégítést nyer azzal, hogy a „Zsidó vérgyilkosságok története” ezimű könyv második kiadása immár megjelent és a kiadónál, Valtér Ernő könyvnyomdatulajdonosnál (VIII., Práter-utca 44.) kapható. A könyv címe megmondja a könyv rendkívüli érdekes tartalmát. Tudományos kutatás és a legszigorubb bírálat tárgyává teszi, de azért népszerűen előadja, miben áll az u. n. zsidó vérgyilkosság, mikor és hol történnek ilyen gyilkosságok, mi oka és alapja ezen szörnyű vérvételnek és áldozatnak és végül azon eredményre jut, hogy az egész zsidóságot, magát a zsidó vallást nem lehet vádolni a rituális gyilkossággal, hanem igenis súlyosan éri e vád a zsidóságnak egyes félig vagy sehogysem művelt, fanatikus rétegeit, a melyek még napjainkban is nemesak a vallás, hanem a gazdasági élet terén is annyira gyű-

lölük és ha lehet, üldözik a kereszténységet. Világos tehát, hogy a könyv nem izgat, nem fanitizál a zsidó vallás ellen, hanem ellenkezőleg felvilágosít, megnyugtató. A ki tehát megszerzi, olvassa és terjeszti e könyvet, az nem terjeszti a vallási antiszemitizmust, hanem ellenkezőleg elfojtja azt és azon meggyőződésre jut, hogy az igazi, a jogosult, a szükséges antiszemitizmusnak nem szabad vallási indokból kiindulnia. Az ügyesen, körültekintően magyarsággal fordított és izlésesen kiállított könyv ára 1 frt 20 kr., a mely áron a kiadónál kapható.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. Helyben. Beküldött költeményét nem közölhetjük, mert úgy tartalma, mint formája igen gyöngö.

Vasuti menetrend.

Érvényes 1897. évi május hó 1-től.

Budapest-M.-Sziget:

Budapest ind.	940	215	705		
Debreczen „	407	659	305	530	758
Nagy-Károly „	619	823	519	757	1105
Szatmár érk.	715	907	618	903	1227
ind.	725	908	631	1150	1277
M.-Sziget „	1100	1140	950	700	1277

tovább nem megy

M.-Sziget-Budapest.

M.-Sziget ind.	356	400	600	1030	—
Szatmár érk.	709	630	906	241	—
ind.	716	631	914	247	400
Nagy-Károly érk.	815	717	1013	402	518
Debreczen „	1022	843	1216	658	750
Budapest „	545	150	810	innen csak P.-Ladányig megy.	

Szatmár-Nagybánya és viszont.

Szatmár ind.	643	730
Szinér-Váralja érk.	841	919
Nagy-Bánya „	1003	1041
Nagy-Bánya ind.	545	325
Szinér-Váralja érk.	708	450
Szatmár „	856	638

A vastag betűkkel jelzett idők a gyorsvonatok közlekedési idejét, az aláhúzott idők az éjjeli idők jelzik.

Igen tisztelt

J. B. Purger Ur!

Gröden (Tirol.)

Az öntől igen jutányos és a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett vásárolt — fából faragott — gyönyörű lourdesi Sz. Mária szobrot teljes épségben kaptuk meg. Örömmel nyilatkoztatom ki, miszerint annak épsége, kedvessége, valamint a legkényesebb ízlést is kielégítő művészi kivitele, mindnyájunkat a könyekig meghatótt és boldogoknak tartjuk magunkat, hogy ezen szép és kedves remek szobornak birtokába jutottunk.

Fogadja hálás köszönetünket azért, hogy oly jutányosan és kedvező fizetési feltételek mellett volt szives adni. Együttal felhatalmazom, hogy ezen nyilatkozatomat, melyet lelkiismeretem sugallt, bármikor és bárhol felhasználhassa.

Halmi, (Ugoesa m.) 1897. ápril 8.

ÉDER EDE,
plebános.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy helyben, a Deák-téren harmincz év óta fennálló s jóhírnévnek örvendő

két butorraktárt

egyesítettük, s készítményeinkből a **Deák-tér 9. sz. a., dr. Lengyel Márton ur házában, az udvarban, szatmári asztalosok saját készítményü butortelepe** ezim alatt 1897. május 1-től

NAGY RAKTÁRT

rendeztünk be. — A **Deák-tér 29. szám alatti**, a székesegyház tőszomszédságában levő raktárt megtartottuk

mintaüzletnek.

míg a másikkal teljesen felhagytunk. — M. d. n. egyesülésünk következtében létrejött butortelepünkre felhívjuk a n. é. közönség figyelmét, nem mulaszthatjuk el megemlíteni, hogy ez által oly kellemes helyzetbe vagyunk, miszerint a legnagyobb választékban és a legmagasabb igényeknek is megfelelő butorokat tartunk raktáron, melyeket a közös teher megosztása következtében mesés olcsó árért vagyunk képesek kiszolgálni.

Ugyszinte elvállalunk mindennemű kivételes butorokat, rendelés szerint. **Építkezéseknél** asztalos munkálatokat, **boltberendezéseket, portálokat** és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

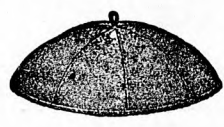
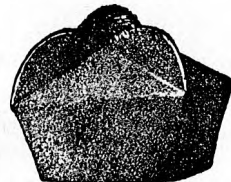
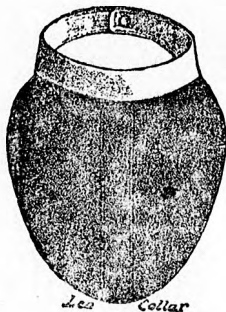
Felhívjuk az érdeklődőket, kegyeskedjenek butortelepünket még azon esetben is szerencsésíteni látogatásukkal, ha jelenben vevő szándékuk nincs, meggyőződve a raktárunkon levő esinos dolgokról s azok jutányos áráiról.

Maradtunk a n. é. közönség eddigi bizalmát és becses pártfogását jövőre is kérve.

Szatmár, 1897. május hó

kész szolgálattal

A szatmári asztalosok saját készítésü butortelepének tagjai.

Ruházati műterem a ft. papság részére a vörös kereszt-hez
Kitüntetve: Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Boulogne,
Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

V., Waltergasse 1. BÉCS. IV. Favoritenstrasse 28

Ajánl az 1897-ik

tavaszi és nyári idényre

papi-, rend- és világi ruhákat;

ugymint: havelokok, felöltők, papi kabátok, egész öltözetek stb.

Szertartási ruhák,

santonok, cimádák, reverendák, talárok stb.

szigoruan egyházi előírás szerint.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból, tartós és díszes kivitelben.

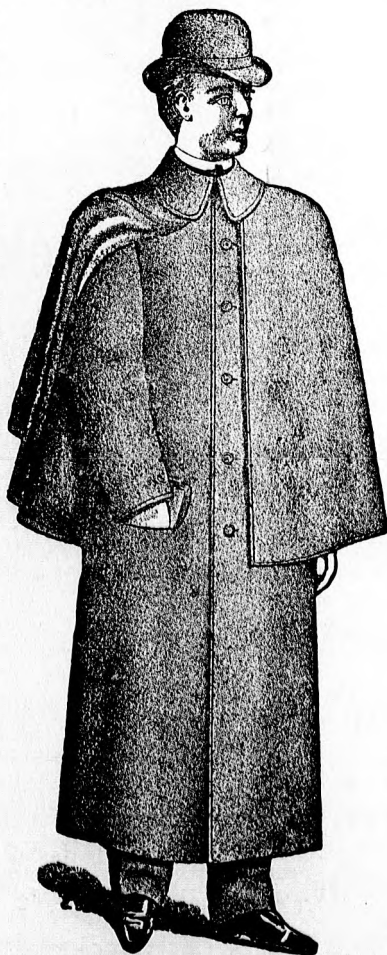
Szövetek méterszámba

is eladatnak.

Egyházi szerek

végleges megrendelés után olcsón szállítatnak.

Arjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

Magyarország legrégebb
egyházi szerek és zászlók
gyára.

Oberbauer Alajos
utóda

József főherceg cs. és kir. fensége
és Klotild főhercegné asszony ő cs.
és kir. fensége udvari szállítója.

Gyár és raktár:

BUDAPEST,

Váci-utca 14. szám.

Alapított 1863-ban. Ötször kitüntetve.

Ajánlja:

miseruha és egyházi szerelvények-
ből dusan felszerelt nagy raktárát,
mely bővelkedik **góth-, román és renaiss-**
sance-stylü ruhákban, valamint **ponti-**
fikáló szerekben,

Egyházi és egyleti zászlókban,
ércz- és faárúkban stb.

Árjegyzékek és költségtervezetek díj- és
bérmentesen küldetnek.

Oltáregyleti szállító

Mindennemü női cipő különlegességek.

Karlszbadi férfi cipő-raktár.

GUTTMAN IGNÁTZ

CZIPŐRAKTÁRA A „PÁRISI CZIPŐ”-HÖZ.
Deák-tér, a Kereskedelmi és ipar-
bank palotájában, a főtőzsde szomszédságában.

A nagyérdemü vevő közönség tudomására hozom, hogy a tavaszi
és nyári idényre gazdag választéku legújabb divatu

férfi-, női- és gyermek lábbelik

megérkeztek, melyeket csakis elsőrendü anyagokból bécsi és külföldi világ-
hírű gyárakból szereztem be és a t. vevő közönségnek jutányos áron
szolgálom.

Nem mulaszthatom el a n. é. közönségnek azon értesítést adni, hogy
az eddig üzletemben elért nagy forgalom folytán elhatároztam, hogy üz-
letemben egy egész külön osztályba beosztva (nem csak hogy olcsó) de
erős, tartós és esinos lábbelit a t. vevő közönségnek

bámulatos olcsó árakban

boesátom rendelkezésére és pedig a következő **szabott árakban:**

férfi czugos cipő, bőr	2 frt 25 kr.
női czugos cipő, bőr	2 frt 20 kr.
leányka czugos bőrcipő vagy bergsteigeres	1 frt 75 kr.
gyermek czugos bőr vagy bergsteigeres cipő	1 frt 35 kr.
női kivágott köröm bőr cipő	1 frt 40 kr.

ugy szintén minden megkívántató lábbelikben, ugy, hogy Szatmáron
minden verseny „ki van zárva”, miről a t. vevő közönség üzletem ala-
pítása óta bizonyítékot szerzett.

Tisztelettel

Guttman Ignátz.

Kalszbadi férfi cipő raktár.

Legújabb divatu szines cipőkben nagy raktár.

Saját készítményü fehérnemüim az ezredéves or-
szágos kiállításon éremmel kitüntetve.

A tavaszi idény alkalmából van szeren-
csém Szatmárváros és vidéke n. é. közönsé-
gének szives tudomására adni, hogy a legu-
jabb divatu **női ruhakelmék** s a hozzá
megfelelő **diszitések** nagy választékban
érkeztek raktáromra; ugyszinte állandó nagy
választék van a valódi szepességi lenvásznak
és damaszt asztal és ágynemüekből, valamint

kész fehérnemüek

minden kivitelben ugy hölgyek, mint urak
részére, s kelengyékhez készítményü ágynemü-
niturák szinte nagy választékban vannak.

Továbbá férfi kalapok, keztyük, nap és
eső ernyők, függönyök, ágy és asztal terítők és
szőnyegek.

Teljes menyasszonyi kelengyék a legrövi-
debb idő alatt elkészítetnek.

Nagybecsü pártfogásukat kérve vagyok

kész szolgálattal

Páskuj Imre.

Vidékre mintákat és árjegyzéket bérmentve
szivesen küldök.

Uj ékszer és óra üzlet!!!

Van szerencsém a helybeli és vidéki m. t. közön-
ségnek szives tudomására hozni, hogy **Szatmáron, Deák-
tér 13. szám alatt a kereskedelmi- és iparbank épületében**
— esinosan berendezett és nagy áru-készlettel ellátott

ékszer és óra üzletet

nyitottam. — Raktáron tartok mindennemü **arany, ezüst**
és **drágakő ékszereket**; valódi **ezüst** és **china-ezüst evő-
eszközöket** és **asztaldíszeket**; **arany, ezüst** és **nickel férfi** és
női zsebórákat; **inga, irodai, szalon** és **ébresztő-órákat**. Ugy-
szintén **szemüvegeket** és **csiptetőket**: peris kop-concav és
convex üvegekkel.

Alkalmi ajándékoknak igen alkalmas tárgyak!

Előnyös üzleti összeköttetésem folytán képes vagyok
áruimat a lehető legolcsóbb árak mellett áruba boesátani.
Arany láncokat, pecsét gyűrűket, ezüstnemüeket suly
szerint és a legolcsóbb facon árak mellett számítom. Fize-
tés gyanánt elfogadok régi ékszereket, arany, ezüst-töre-
déket és régi érmeket teljes értékben. Tőlem vásárolt
árak valódiságáért teljes felelősséget vállalok. Nálam vá-
sárolt órák jól-járásáért 2-től 5 évig terjedő jótállást nyuj-
tok. Üzletemben mindenféle ékszer- és óra és szemüveg
javítások jutányos áron és pontosan elkészítetnek.

Minden törekvésem oda irányul, hogy a m. t. kö-
zönség jóindulatu pártfogását szolid árak és pontos ki-
szolgálás által kiérdemeljem. Teljes tisztelettel

Markovits Lajos,

ékszerész.